

Kontrast:

Akontrast

domyślny

Akontrast biały

tekst na czarnym

Akontrast żółty

tekst na czarnym

Akontrast czarny

tekst na żółtym

Urząd Statystyczny
w Rzeszowie

Euroregiony na granicy Polski

Euroregiony^[1] to szczególne obszary transgranicznej współpracy regionalnej w Europie. Powołuje się je w celu wspierania rozwoju gospodarczego (np. budowa infrastruktury przygranicznej) oraz wspólnego rozwiązywania lokalnych problemów o charakterze ponadgranicznym (np. ochrona i odnowa środowiska naturalnego). Stwarzają one także warunki do różnorodnych kontaktów międzyludzkich o charakterze kulturalnym, sportowym, naukowym.

W Europie Zachodniej pierwsze euroregiony tworzone od końca lat 50. XX wieku, a w Europie Środkowowschodniej, po przemianach ustrojowych, od lat 90. XX wieku.

W granicach Polski znajduje się 17 euroregionów.

Euroregion	Rok założenia	Skład euroregionu
Nysa	1991	Polska, Czechy, Niemcy
Karpacki	1993	Polska, Słowacja, Ukraina, Węgry, Rumunia
Sprewa-Nysa-Bóbr	1993	Polska, Niemcy
Pro Europa Viadrina	1993	Polska, Niemcy
Tatry	1994	Polska, Słowacja
Bug	1995	Polska, Ukraina, Białoruś
Pomerania	1995	Polska, Niemcy
Glacensis	1996	Polska, Czechy
Niemen	1997	Polska, Litwa, Białoruś, Rosja
Pradziad	1997	Polska, Czechy
Bałtyk	1998	Polska, Rosja, Litwa, Szwecja, Dania
Śląsk Cieszyński	1998	Polska, Czechy
Silesia	1998	Polska, Czechy
Beskidy	2000	Polska, Czechy, Słowacja

Puszcza Białowieska	2002	Polska, Białoruś
Łyna-Ława	2003	Polska, Rosja
Roztocze	2020	Polska, Ukraina

Rozwój euroregionów, a co za tym idzie współpracy transgranicznej, jest wspierany finansowo przez inicjatywy wspólnotowe Unii Europejskiej, ponieważ stanowi on ważną część polityki rozwoju regionalnego UE.

Euroregion Nysa powstał w grudniu 1991 r. Obejmuje swym działaniem obszary położone na styku granic Polski (tereny Sudetów Zachodnich oraz powiat żarski), Czech (tereny Sudetów Zachodnich oraz region Usti nad Łabą) i Niemiec (od Gór Łużyckich i Pogórza Łużyckiego na północ, obejmując także Łużyce Dolne, powiaty Löbau – Żytawa, Budziszyn, Kamenz, Łużyce Górne – Dolny Śląsk).

Euroregion Karpacki powstał w lutym 1993 r. Porozumienie o utworzeniu Związku Międzyregionalnego „Euroregion Karpacki” zostało podpisane przez przedstawicieli władz regionalnych: Polski, Słowacji, Ukrainy i Węgier. Stronę rumuńską przyjęto w poczet członków Związku w kwietniu 1997 r. Euroregion Karpacki jest największym euroregionem na granicy Polski pod względem powierzchni.

Euroregion Sprewa-Nysa-Bóbr powstał we wrześniu 1993 r. Po polskiej stronie obejmuje południową i środkową część województwa lubuskiego oraz gminę Zbąszyń, która należy do województwa wielkopolskiego. Po stronie niemieckiej Euroregion obejmuje powiat Sprewa-Nysa oraz miasto Cottbus. Ponad 50% powierzchni Euroregionu zajmują lasy.

Euroregion Pro Europa Viadrina powstał w grudniu 1993 r. Położony jest po stronie polskiej w północnej części województwa lubuskiego i po stronie niemieckiej na wschodzie kraju związkowego Brandenburgia. Sens i cel utworzenia tego Euroregionu uwidoczniło już w jego nazwie. Dosłowne tłumaczenie tej nazwy z języka łacińskiego oznacza „do Europy przez Odrę”. Chodziło o to, by zjednoczyć wschodnią i zachodnią Europę i określenie to odpowiada hasłu: „Dla Europy nad Odrą”.

Euroregion Tatry powstał w sierpniu 1994 r. Członkami Transgranicznego Związku Euroregion „Tatry” są jednostki samorządu terytorialnego polsko-słowackiego pogranicza. Obszar słowackiej części Euroregionu Tatry leży w północnej części Słowacji i obejmuje historyczne regiony: Spiszu, Liptowa, Orawy i część Szarisa. Po stronie polskiej obejmuje obszar gmin i miast leżących na terenie 7 powiatów województwa małopolskiego.

Euroregion Bug powstał we wrześniu 1995 r. założony przez przedstawicieli Polski i Ukrainy, a trzy lata później został rozszerzony na teren Białorusi. Obejmuje swym zasięgiem tereny położone w zlewni rzeki Bug. W jego skład wchodzi: województwo lubelskie w Polsce, obwód brzeski na Białorusi, obwód wołyński oraz dwa rejony z obwodu lwowskiego na Ukrainie.

Euroregion Pomerania powstał w grudniu 1995 r. Umowę o jego utworzeniu podpisali przedstawiciele Polski i Niemiec. W lutym 1998 r. w Lund w Szwecji podpisano deklarację przystąpienia do Euroregionu Pomerania Związku Gmin Skanii. W marcu 2013 r. z powodu trudnej sytuacji finansowej Związek Gmin Skanii wystąpił z Euroregionu Pomerania.

Euroregion Glacensis powstał w grudniu 1996 r. Podpisano wtedy Umowę Ramową między Stowarzyszeniem Gmin Ziemi Kłodzkiej i Regionalnym Stowarzyszeniem do Spraw Współpracy Pogranicza Czech, Moraw i Ziemi Kłodzkiej. Nazwa tego euroregionu ma historyczny rodowód i wywodzi się ze średniowiecznego łacińskiego określenia Kotliny Kłodzkiej.

Euroregion Niemen powstał w czerwcu 1997 r. Jego założycielami zostali: ówczesne województwo suwalskie (Polska), województwa Alytus i Mariampol (Litwa) oraz obwód grodzieński (Białoruś). W kwietniu 2002 r. do Euroregionu przystąpiła strona rosyjska.

Euroregion Pradziad powstał w lipcu 1997 r. Ideą przyświecającą założeniu euroregionu było zbliżenie i współpraca pomiędzy Polską i Czechami na styku: Moraw, Śląska i Śląska Opolskiego. Nazwa pochodzi od najwyższego w okolicy szczytu górskiego (Praded – 1491 m n.p.m.).

Euroregion Bałtyk powstał w lutym 1998 r. i jest organizacją opartą na współpracy południowo-wschodniej części regionu Morza Bałtyckiego. W jego skład wchodzi regiony z: Danii, Litwy, Polski, Rosji i Szwecji. Był to pierwszy Euroregion

uwzględniający w swoich szeregach formalnego partnera spoza UE – z Federacji Rosyjskiej.

Euroregion Śląsk Cieszyński powstał w kwietniu 1998 r. Leży na obszarze przygranicznym południowej Polski oraz północno-wschodnich Czech, w bliskim sąsiedztwie Słowacji. Obszar Euroregionu ciągnie się od Godowa i Jastrzębia-Zdroju po Istebną, i od Bohumina po Hráv. Naturalną oś tych terenów tworzy rzeka Olza.

Euroregion Silesia powstał we wrześniu 1998 r. Polską część Euroregionu Silesia tworzy Stowarzyszenie Gmin Dorzecza Górnej Odry. Stolicą Euroregionu Silesia po stronie polskiej jest miasto Racibórz. Czeską część Euroregionu Silesia tworzyło Regionalne Stowarzyszenie ds. Czesko-Polskiej Współpracy Śląsk Opawski, dziś Euroregion Silesia-CZ. Stolicą Euroregionu Silesia po stronie czeskiej jest miasto Opava.

Euroregion Beskidy powstał w czerwcu 2000 r. z inicjatywy władz lokalnych [beskidzkich](#) gmin pogranicza polsko-słowacko-czeskiego. Składa się z trzech stowarzyszeń mających swoje siedziby w: Polsce, Czechach i na Słowacji.

Euroregion Puszcza Białowieska powstał w maju 2002 r. Polska część Euroregionu Puszcza Białowieska położona jest w południowo-wschodniej części województwa podlaskiego. Białoruska część położona jest w zachodniej części Białorusi. Są to sąsiadujące ze sobą regiony, obejmujące swoim zasięgiem – unikalny w skali Europy i świata – kompleks lasów pierwotnych Puszczy Białowieskiej.

Euroregion Łyna-Ława powstał we wrześniu 2003 r. Jest międzynarodowym zrzeszeniem samorządów lokalnych powiatów województwa warmińsko-mazurskiego (strona polska) oraz rejonów Obwodu Królewieckiego (strona rosyjska). Jego siedziba znajduje się w Polsce w Bartoszycach.

Euroregion Roztocze powstał w listopadzie 2020 r. na podstawie umowy pomiędzy Stowarzyszeniem Samorządów Euroregion Roztocze (strona polska) a Stowarzyszeniem Samorządów Euroregion Roztocze Ukraina. W wyniku podpisania umowy utworzono Związek Transgraniczny Euroregion Roztocze. Euroregion Roztocze to bezpośrednio sąsiadujące ze sobą obszary Polski i Ukrainy, obejmujące w szczególności obszar Transgranicznego Rezerwatu Biosfery Roztocze UNESCO wraz z obszarami przyległymi.

Wybrane dane dotyczące Euroregionów na granicy Polski w latach 2020–2022

Euroregion	Ludność w mln osób			Powierzchnia w tys. km ²			Ludność na 1 km ²			Przyrost naturalny na 1000 ludności		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
Nysa	1,5	1,5	1,5	11,8	11,8	11,8	127,2	125,1	124,8	-6,8	-8,2	-7,0
Karpacki	15,0	14,8	b.d.	161,1	161,1	161,1	92,8	92,2	b.d.	-3,9	-5,7	b.d.
Sprewa – Nysa – Bóbr	0,8	0,8	0,8	9,9	9,9	9,9	84,2	82,7	82,5	-5,2	-6,8	-6,0
Pro Europa Viadrina	0,8	0,8	0,8	10,7	10,7	10,7	76,4	75,7	76,1	-5,5	-7,2	-6,9
Tatry	0,9	0,8	0,8	6,9	6,9	6,9	124,0	122,2	122,0	1,1	-0,6	0,5
Bug	4,7	4,6	b.d.	80,9	80,9	80,9	57,7	56,8	b.d.	-3,7	-5,2	b.d.
Pomerania	2,7	2,7	2,7	40,1	40,1	40,1	67,6	66,7	66,7	-5,4	-7,4	-7,2
Glacensis	0,8	0,8	0,8	5,8	5,8	5,8	133,5	129,2	128,9	-6,6	-9,0	-7,1
Niemen	2,7	2,7	2,7	53,8	53,8	53,8	50,3	49,9	49,8	-4,3	-5,6	b.d.
Pradziad	0,8	0,8	0,8	7,4	7,4	7,4	107,3	104,3	103,1	-4,9	-6,5	-5,1
Bałtyk	3,4	3,4	3,4	49,2	49,1	49,1	69,0	69,4	69,4	-3,1	-4,7	-4,0
Śląsk Cieszyński	0,6	0,6	0,6	1,7	1,7	1,7	362,3	357,7	357,9	-4,1	-5,9	-4,0
Silesia	0,8	0,7	0,7	2,8	2,8	2,8	275,1	268,8	268,8	-3,9	-5,1	-4,3
Beskidy	1,4	1,4	1,4	6,3	6,3	6,3	224,2	222,8	222,7	-1,8	-3,7	-2,5
Puszcza Białowieska	0,1	0,1	0,1	8,2	8,2	8,2	17,4	16,8	16,5	-11,3	-13,1	b.d.
Łyna-Ława	0,6	0,5	0,5	14,2	14,2	14,2	39,3	38,5	38,3	-3,9	-6,3	b.d.
Roztocze	0,8	0,8	b.d.	11,3	11,3	11,3	69,0	67,1	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.

b.d. – brak danych.

EUROREGIONY:

Nysa	https://www.euroregion-nysa.pl/
Karpacki	https://www.karpacki.pl/
Sprowa-Nysa-Bóbr	http://euroregion-snb.pl/
Pro Europa Viadrina	https://www.euroregion-viadrina.pl/
Tatry	http://www.euroregion-tatry.pl
Bug	https://euroregionbug.pl/
Pomerania	https://www.pomerania.org.pl/
Glacensis	http://euroregion-glacensis.ng.pl/
Niemen	https://niemen.org.pl/
Pradziad	https://europradziad.pl/
Bałtyk	https://eurobalt.org.pl/
Śląsk Cieszyński	https://www.olza.pl/pl/o-nas/euroregion-slask-cieszynski/
Silesia	https://euroregion-silesia.pl/
Beskidy	http://www.euroregion-beskidy.pl/
Puszcza Białowieska	http://www.euroregion-pb.pl/wordpress/
Łyna-Ława	http://encyklopedia.warmia.mazury.pl/index.php/Euroregion_Łyna-Ława
Roztocze	https://euroregionroztocze.org.pl/

[1] <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/euroregiony;3899216.html> (dostęp 10.03.2025).